

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL KULTŪROS CENTRŲ SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMO
PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2009 m. birželio 16 d. Nr. IV-319
Vilnius

Igyvendindamas Regionų kultūros plėtros 2008–2012 metų programos priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1445 (Žin., 2008, Nr. [4-134](#)), 5.2 punktą,

t v i r t i n u pridedamą Kultūros centrų specialistų kvalifikacijos kėlimo programą.

KULTŪROS MINISTRAS

REMIGIJUS VILKAITIS

KULTŪROS CENTRŲ SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kultūros centrų specialistų kvalifikacijos kėlimo programa (toliau – Programa) nustato Programos tikslą ir uždavinius, siekiamus rezultatus (vertinimo kriterijus), įgyvendinimą, stebėseną ir finansavimą.

2. Programa skirta valstybės ir savivaldybių kultūros centrų vadovų bei kultūros ir meno specialistų kvalifikacijos tobulinimo prielaidoms sukurti.

3. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatyme (Žin., 2004, Nr. [120-4435](#)) bei kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Lietuvoje veikia 3 apskričių, 168 savivaldybių kultūros centrai bei 547 jų filialai. Savivaldybėse veikia 141 kultūros centrų funkcijas atliekantis struktūrinis padalinys, neturintis juridinio asmens teisių. 36 kultūros centrams suteikta aukščiausioji, 58 – pirmoji, 64 – antroji, 72 – trečioji kategorijos.

5. 2009 m. kovo 1 d. duomenimis, kultūros centruose dirba 4709 darbuotojai, 2912 iš jų – atlieka kultūros ir meno specialistų funkcijas. 1923 specialistai (66 proc.) turi kultūros ir meno srities išsilavinimą. Aukštąjį universitetinį kultūros ir meno srities išsilavinimą turi 959 specialistai (32,7 proc.), 169 specialistai (5,8 proc.) turi aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, 795 specialistai (27,3 proc.) turi aukštesnįjį arba specialųjį vidurinį kultūros ir meno srities išsilavinimą. 382 kultūros ir meno specialistų funkcijas atliekantys darbuotojai turi tik bendrą vidurinį išsilavinimą.

6. Keičiantis kultūros centrų vaidmeniui informacinės ir žinių visuomenės plėtros kontekste, kultūros centrams keliama nauji reikalavimai, susiję su informacinių ir ryšių technologijų taikymu, visuomenės narių gyvenimo lygio ir užimtumo pokyčiais, kultūrinių ir mokymosi visą gyvenimą poreikių įvairove. Nepakankamas kultūros centrų specialistų išsilavinimas ir gebėjimas naudotis šiuolaikinėmis informacijos ir ryšio technologijomis mažina jų galimybes teikti kokybiškas kultūros paslaugas bendruomenei, todėl būtinas sistemingas ir nuoseklus kultūros centrų darbuotojų vadybinių, profesinių, informacinio raštingumo, bendrųjų socialinių gebėjimų ugdymas ir tobulinimas.

7. Kultūros centrų vadovų ir specialistų kvalifikacijos kėlimą organizuoja Kultūros ministerijos įsteigtas Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras (toliau – LKDTC). 2008 m. šiame centre vyko 25 seminarai, kuriuose kėlė kvalifikaciją 844 kultūros centrų vadovai ir specialistai. Tai sudaro 29 proc. visų kultūros ir meno specialistų, dirbančių kultūros centruose. Profesinių žinių kvalifikacijos tobulinimo seminarai buvo organizuoti pagal 9 mokymo programas. Kultūros centrų vadovai ir specialistai turėjo galimybę bendruosius įgūdžius ir vadybinius gebėjimus tobulinti bendrakultūriniuose bei vadybiniuose seminaruose. Seminarų dalyvių teigimu, ypač aktualios ir reikalingos renginių planavimo ir organizavimo, projektų rengimo, darbo su vaikais ir jaunimu, viešųjų ryšių, psichologijos pagrindų programos.

Tačiau, sudarant kvalifikacijos kėlimo programas, būtina išsamesnė temų poreikio analizė. 2008 m. 49 proc. LKDTC parengtų programų sudarė temos, skirtos valstybinių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistams (parengtos 28 temos, kurias išklaušė 1965 bibliotekų specialistai), 18 proc. temų – kultūros centrų specialistams (parengtos 9 temos,

kurias išklausė 707 kultūros centrų specialistai) ir 7 proc. – muziejų specialistams (7 temos, kurias išklausė 291 muziejaus specialistas). 26 proc. sudarė bendrakultūrinės ir kultūros vadybos temos. Kultūros centrų vadovų bei specialistų kvalifikacijos kėlimo programos turėtų būti skirtos bendrakultūrinių ir profesinių žinių gilinimui, socialinių, rinkodaros, naudojimosi informacinėmis technologijomis, praktinių ir kitų gebėjimų ugdymui.

8. Siekiant išsaugoti ir puoselėti Dainų šventės tradiciją, kelti mėgėjų meno kolektyvų meninį lygį, ypač aktuali šių kolektyvų vadovų kvalifikacijos kėlimo problema. Iš dalies šią problemą padeda spręsti Lietuvos liaudies kultūros centro (toliau – LLKC) ir atskirų žanrų kūrybinių susivienijimų rengiami seminarai mėgėjų meno kolektyvų vadovams. Šiuo metu nėra parengta šios kategorijos specialistų kvalifikacijos kėlimo programų, suteikiančių galimybę tobulinti profesinius įgūdžius, susipažinti su naujausiais žanro pasiekimais. Kuriant mėgėjų meno kolektyvų vadovų profesinių įgūdžių tobulinimo sistemą, būtina išanalizuoti kultūros specialistus rengiančių aukštųjų mokyklų galimybes parengti ir vykdyti tokias kvalifikacijos tobulinimo programas.

9. LKDTC organizuojami kvalifikacijos kėlimo renginiai nėra diferencijuojami pagal klausytojų išsilavinimą, darbo stažą ir turimą patirtį. Todėl dažnai į seminarus atvyksta nevienodo išsilavinimo, įvairią praktinę patirtį turintys specialistai, skirtingai suvokiantys pateikiamą medžiagą. Trūksta programų pradedantiems kultūros centrų vadovams, specialistams bei savivaldybių kultūros administratoriams. Pasigendama aukštesnio lygio mokymų patyrusiems specialistams. Būtina nuolat tirti kvalifikacijos kėlimo programų poreikį bei diferencijuoti jas pagal klausytojų reikmes. Svarbu parengti programas, skirtas įvairias atestacijos metu suteiktas klases turintiems kultūros centrų specialistams.

10. Aktuali kvalifikacijos kėlimo programų vertinimo problema. LKDTC direktoriaus įsakymu paskirti ekspertai teikia pasiūlymus dėl kvalifikacijos kėlimo programų, tačiau neparengti jų vertinimo kriterijai.

11. Kultūros centrų specialistų galimybės kelti kvalifikaciją nėra vienodos. Didesnes galimybes tobulinti kvalifikaciją turi finansiškai stipresnių savivaldybių, aukščiausios bei pirmosios kategorijos kultūros centrų darbuotojai, mažesnes – antrosios ir trečiosios kategorijos kultūros centrų, dažniausiai veikiančių miesteliuose ir kaimo vietovėse, vadovai ir specialistai. Vis didesne problema tampa kursų bei seminarų finansavimas ir galimybės palikti darbo vietą ilgesniam laikui. Todėl svarbu sudaryti sąlygas kultūros centrų vadovams ir specialistams kelti kvalifikaciją regionuose. 2008 m. LKDTC iš 25 kultūros centrų specialistams surengtų kvalifikacijos tobulinimo seminarų 14 organizavo bendromis seminarų užsakančios institucijos ir LKDTC lėšomis. Tai sudarė galimybę dalyvauti seminaruose didesniai klausytojų skaičiui ir racionaliau naudoti valstybės biudžeto lėšas. Tobulinant kvalifikacijos kėlimo sistemą, būtina geriau išnaudoti viešųjų bibliotekų, aukščiausios kategorijos kultūros centrų bei suaugusiųjų švietimo centrų, veikiančių regionuose, bazę. Ypač tai aktualu rengiant ir įgyvendinant nuotolinio mokymo programas.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

12. Programos tikslas – sudaryti sąlygas ir galimybes valstybės bei savivaldybių kultūros centrų vadovams ir specialistams gilinti profesines žinias bei tobulinti praktinius įgūdžius, reikalingus teikiant šiuolaikiškas ir kokybiškas kultūros paslaugas bendruomenėms.

13. Šios Programos tikslui pasiekti numatomi uždaviniai:

13.1. plėtoti kultūros centrų vadovų, kultūros specialistų bei mėgėjų meno kolektyvų vadovų kvalifikacijos kėlimo sistemą;

13.2. sudaryti sąlygas kelti kvalifikaciją regionuose;

13.3. tobulinti kultūros centrų vadovų, kultūros specialistų bei mėgėjų meno kolektyvų vadovų atestavimo tvarką.

IV. SIEKIAMIE REZULTATAI (VERTINIMO KRITERIJAI)

14. Numatoma, kad įgyvendinus šią Programą:

14.1. bus parengtos naujos ar patobulintos jau vykdomos kultūros centrų vadovų bei specialistų kvalifikacijos kėlimo programos, kurių įgyvendinimas padės jiems įgyti naujų kompetencijų;

14.2. sukurta klausytojų žinių vertinimo ir atsiskaitymo už jas sistema;

14.3. sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją regionuose;

14.4. pakeista kultūros centrų vadovų ir kultūros specialistų atestavimo tvarka.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR FINANSAVIMAS

15. Programos tikslo ir uždavinių įgyvendinimo priemonės, atsakingi vykdytojai nurodyti Programos įgyvendinimo priemonėse (priedas).

16. Programos įgyvendinimą koordinuoja Kultūros ministerija.

17. Kvalifikacijos kėlimo programų kokybei vertinti kasmet rengiamos kultūros centrų darbuotojų apklaustos. Apklausų rezultatai turi būti pateikti Kultūros ministerijai iki kovo 1 d.

18. Programos įgyvendinimo eiga kasmet aptariama Kultūros centrų taryboje, veikiančioje pagal Kultūros tarybos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. ĮV-368 (Žin., 2004, Nr. [170-6291](#)).

19. Programos tikslui ir uždaviniams įgyvendinti bus naudojamos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, ES struktūrinių fondų bei kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.

KULTŪROS CENTRŲ SPECIALISTŲ KVALIFIKACIJOS KĖLIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo laikas	Preliminarus lėšų poreikis
1. Plėtoti kultūros centrų vadovų, kultūros specialistų bei mėgėjų meno kolektyvų vadovų kvalifikacijos kėlimo sistemą	1.1. Parengti naujas ir patobulinti vykdomas kultūros centrų vadovų ir specialistų kvalifikacijos kėlimo programas	LKDTC	2009 metų IV ketvirtis	10 000
	1.2. Parengti mėgėjų meno kolektyvų vadovų kvalifikacijos tobulinimo tvarką ir programas	LKDTC, LLKC	2010 metų II ketvirtis	20 000
	1.3. Nustatyti ir patvirtinti kvalifikacijos kėlimo programų vertinimo kriterijus	LKDTC	2010 metų II ketvirtis	10 000
	1.4. Sukurti ir įgyvendinti kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių žinių tikrinimo ir vertinimo tvarką	LKDTC, LLKC	2010 metų III ketvirtis	–
2. Sudaryti sąlygas kelti kvalifikaciją regionuose	2.1. Išanalizuoti kultūros centrų specialistų kvalifikacijos kėlimo galimybes šalies aukštosiose mokyklose	Kultūros ministerija, LLKC, LKDTC	2010 metų IV ketvirtis	10 000
	2.2. išanalizuoti galimybę kelti kultūros centrų vadovų ir specialistų kvalifikaciją regionuose, išnaudojant regionų viešųjų bibliotekų, suaugusiųjų švietimo centrų, aukščiausiosios kategorijos kultūros centrų bazę	LKDTC	2010 metų IV ketvirtis	10 000
	2.3. Parengti programą ir suformuoti kultūros centrų specialistų – praktikų, galinčių dėstyti kvalifikacijos kėlimo kursuose, grupę	Kultūros ministerija, LKDTC, LLKC	2010 metų IV ketvirtis	15 000
3. Tobulinti kultūros centrų vadovų, kultūros specialistų bei mėgėjų meno kolektyvų vadovų atestavimo tvarką	3.1. Pakeisti Valstybės ir savivaldybių kultūros centrų kultūros ir meno darbuotojų atestavimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2004 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. ĮV-441 (Žin., 2005, Nr. 8-253), siekiant kultūros centrų vadovų ir specialistų atestaciją susieti su kvalifikacijos kėlimu	Kultūros ministerija	2010 metų IV ketvirtis	–